

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissově a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **T. S.**, zast. Mgr. et. Mgr. Markem Čechovským, Ph.D., advokátem, se sídlem Opletalova 1417/25, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, se sídlem Loretánské náměstí 5, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 7. 2024, č. j. 113479-4/2024-MZV/OPL, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2024, č. j. 50 A 11/2024-24,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2024, č. j. 50 A 11/2024-24, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Velvyslanectví České republiky v Minsku (dále jen „správní orgán prvního stupně“) usnesením ze dne 14. 3. 2024, č. j. 1063-1/2024-MZV/MINS, zastavilo řízení o žádosti žalobkyně o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území podle § 169r odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), ve spojení s § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), neboť žádost posoudilo jako zjevně právně nepřipustnou.

[2] Žalovaný shora uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil usnesení správního orgánu prvního stupně.

II.

[3] Žalobkyně se proti napadenému rozhodnutí bránila žalobou u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), který v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „napadený

rozsudek“) zrušil napadené rozhodnutí i usnesení správního orgánu prvního stupně a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[4] Krajský soud s odkazem na § 42a odst. 1 zákona o pobytu cizinců přisvědčil závěru žalovaného o tom, že osoba, se kterou se cizinec může slučovat, musí být sama cizincem disponujícím určitým typem bytového titulu, nikoliv občanem České republiky.

[5] Přesto následně správním orgánům vytkl, že žádost žalobkyně podřadily právě pod § 42a zákona o pobytu cizinců a v tomto režimu ji také posoudily. Zdůraznil totiž, že každé podání je třeba posuzovat podle jeho skutečného obsahu, bez ohledu na to, jak je označeno. Přestože tedy žalobkyně podala na příslušném formuláři žádost označenou jako „*žádost o povolení k dlouhodobému pobytu na účelem společného soužití rodiny dle ust. § 42a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky*“, měl na ni správní orgán prvního stupně s ohledem na snahu žalobkyně o sloučení s českou státní občankou (svou dcerou) nahlížet jako na žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podle § 87b odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Formálně chybné označení podle krajského soudu nemohlo popřít skutečný věcný obsah žádosti, který byl podle něj v daném případě zcela jasný a zřejmý. Stejně tak ani podání žádosti na nesprávném formuláři nepředstavovalo překážku posouzení žádosti dle jejího skutečného obsahu. Krajský soud dodal, že k projednání žádosti o přechodný pobyt podle § 87b zákona o pobytu cizinců není příslušný správní orgán prvního stupně, nýbrž Ministerstvo vnitra, a za takové situace nebyl správní orgán prvního stupně tím spíše oprávněn k tomu, aby žádost žalobkyně sám vyhodnotil jako zjevně právně nepřipustnou a řízení o ní zastavil, nýbrž ji měl postoupit k vyřízení Ministerstvu vnitra.

[6] Krajský soud uzavřel, že správní orgány obou stupňů pochybily, jestliže žádost žalobkyně nehodnotily podle jejího skutečného obsahu, ze kterého jim mělo být zřejmé, že se nejedná o žádost o povolení k dlouhodobému pobytu podle § 42a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, nýbrž o žádost o povolení k přechodnému pobytu podle § 87b odst. 3 téhož zákona. Z tohoto důvodu ji nemohli vyhodnotit jako zjevně právně nepřipustnou, ale měli ji buďto postoupit k vyřízení věcně a místně příslušnému orgánu (Ministerstvu vnitra), nebo (nebyl-li by zde jiný nedostatek podmínek řízení) ji věcně projednat.

III.

[7] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) nyní brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] Stěžovatel předesílá, že kasační stížnost je přijatelná z důvodu hrubého pochybení krajského soudu při výkladu procesního i hmotného práva. Krajský soud nesprávně posoudil skutečný obsah žádosti žalobkyně, věcnou příslušnost správních orgánů k rozhodnutí o této žádosti a také otázku možnosti jejího postoupení věcně příslušnému správnímu orgánu. Uvedená pochybení mají dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, neboť ho zavazují k nezákonnému postupu. Krajský soud pochybil rovněž v tom, že nerespektoval vymezení žalobních bodů v žalobě, které sledovaly pouze otázku rozšíření okruhu žadatelů oprávněných podat žádost podle § 42a odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

pokračování

[9] Stěžovatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že porušil § 37 správního řádu a neposoudil žádost žalobkyně podle jejího obsahu. Poukazuje na to, že žalobkyně ve formuláři žádosti, v odůvodnění své žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti (kterou podala spolu s žádostí o pobytové oprávnění – pozn. soudu) i v dalších podáních vysvětluje důvody, pro které žádost o dlouhodobý pobyt podala a pro které požádala o upuštění od osobního podání, a to v návaznosti na § 42a a § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Obsah tohoto jejího podání tedy podle stěžovatele zcela odpovídal označení žádosti jako žádosti o dlouhodobý pobyt i skutečnosti, že žalobkyně pobývající v České republice žádala o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu. Krajský soud podle stěžovatele přisuzuje žalobkyni vůli žádat o přechodný pobyt podle § 87b odst. 3 zákona o pobytu cizinců jen na základě toho, že pouze takovou žádost by byla oprávněna podat, aby získala pobytové oprávnění navazující na české státní občanství své dcery. Taková vůle žalobkyně k podání žádosti k přechodnému pobytu však nevyplývá z obsahu její žádosti, z dalších podání ani z jejího procesního postupu. Naopak její odvolání i žaloba této úvaze výslovně odporují. Stěžovatel zdůrazňuje, že nebylo na něm ani na správním orgánu prvního stupně, aby nahrazoval vůli žalobkyně, kterou zcela srozumitelně a obsahově jednoznačně vyjádřila ve své žádosti.

[10] Stěžovatel namítá rovněž pochybení krajského soudu v otázce týkající se věcné příslušnosti správních orgánů k projednání žádosti žalobkyně. Nesouhlasí s tím, že na projednávanou věc nedopadají závěry vynesené v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 1/2011-69 a v něm vyslovená neaplikovatelnost § 12 správního řádu nad rámec výluky obsažené v § 168 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, neboť i na podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu se vztahuje požadavek osobního podání, a to na Ministerstvu vnitra. Byť i u Ministerstva vnitra lze u některých pobytových oprávnění požádat o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, nelze tak učinit v případě přechodného pobytu. Žádost o přechodný pobyt tedy musela být podána jedinečně u Ministerstva vnitra. Krajský soud zcela pominul, že postoupení žádosti žalobkyně správním orgánem prvního stupně Ministerstvu vnitra by znamenalo porušení povinnosti osobního podání žádosti, přitom však stěžovatele (resp. správní orgán prvního stupně) k tomuto nesprávnému postupu v napadeném rozsudku fakticky zavázal. Současně krajský soud navzdory svému závěru o tom, že žádost žalobkyně je dle svého obsahu žádostí o přechodný pobyt, chybně zavázal stěžovatele, potažmo správní orgán prvního stupně, k tomu, aby přistoupil k věcnému projednání žádosti. Učinil tak přesto, že k přijetí i projednání žádosti o přechodný pobyt je příslušné pouze Ministerstvo vnitra. Stěžovatel a správní orgán prvního stupně mohou (mimo jiné) přijmout žádost o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny, ani tu však nemohou věcně projednat. Stejně tak není správní orgán prvního stupně ani stěžovatel příslušný k rozhodnutí o žádosti žalobkyně o upuštění od osobního podání žádosti o přechodný pobyt.

[11] Stěžovatel rozporuje i závěr krajského soudu o tom, že správní orgán prvního stupně nebyl oprávněn vyhodnotit žádost žalobkyně jako zjevně právně nepřípustnou a řízení o ní zastavit. Poukazuje na § 169r odst. 4 zákona o pobytu cizinců, které mu takové zmocnění s výslovným odkazem na § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu uděluje. Stěžovatel poukazuje na to, že s ohledem na dosud probíhající řízení o již dříve podané žádosti žalobkyně o přechodný pobyt by i případné posouzení její nynější žádosti také jako žádosti

o přechodný pobyt vedlo opět pouze k zastavení řízení, tentokrát pro překážku věci rozhodnuté či pro litispendenci. Nebylo by tedy možné ji věcně projednat.

[12] Stěžovatel upozorňuje, že se napadený rozsudek nevěnuje tomu, čeho se dle obsahu žádosti žalobkyně skutečně domáhala. Soud staví svůj závěr o tom, že správní orgány neposuzovaly žádost žalobkyně podle jejího obsahu, pouze na své vlastní úvaze, že žalobkyně není aktivně legitimovaná k podání žádosti o dlouhodobý pobyt podle § 42a zákona o pobytu cizinců, ale je teoreticky oprávněna podat žádost o přechodný pobyt podle § 87b odst. 3 téhož zákona. Přehlíží však obsah její žádosti, odvolání či žaloby a v nich jasně projevené vůli žalobkyně podat žádost o dlouhodobý pobyt. Stěžovatel tedy nesouhlasí s krajským soudem ani v tom, že z žádosti žalobkyně je evidentní její vůle podat žádost o přechodný pobyt. Napadený rozsudek sice poukazuje na obsah průvodního dopisu, který žalobkyně připojila ke své žádosti, ignoruje však tu jeho část, v níž žalobkyně zdůvodňuje, proč podala právě žádost o dlouhodobý pobyt (řízení o její dřívější žádosti o přechodný pobyt dosud nebylo pravomocně skončeno – poznámka soudu). Z obsahu všech podání žalobkyně je tedy zřejmé, že tato je velmi dobře obeznámena s rozdílem mezi žádostí o dlouhodobý pobyt a o pobyt přechodný a že záměrně podala žádost o dlouhodobý pobyt přesto, že k jejímu podání není aktivně legitimována. V odvolání ani v žalobě přitom nenamítala, že by správní orgány její žádost co do obsahu posoudily nesprávně. Krajský soud tedy porušil dispoziční zásadu, když nerespektoval vymezení předmětu řízení uplatněnými žalobními body. Stěžovatel dodává, že žalobkyně byla po celou dobu řízení právně zastoupena, tudíž odkazy krajského soudu na judikaturu o tom, že na účastnících zpravidla nelze vyžadovat, aby své žádosti formulovali pregnantně, neboť jsou právními laiky, nelze považovat z tohoto pohledu za příléhavé.

[13] Závěrem kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost, neboť z něj nelze jednoznačně dovodit, jak mají správní orgány v dalším řízení postupovat. Ze závěrů krajského soudu totiž není zřejmé, k jakému postupu je krajský soud zavázal, protože ten v napadeném rozsudku uvedl, že mají žádost postoupit podle § 12 správního řádu, rovněž že se mají zabývat důvody pro zastavení řízení (pro překážku věci rozhodnuté či zahájeného řízení), pokud neshledají nedostatky v podmínkách řízení, pak mají žádost věcně posoudit a zároveň mají rozhodnout o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, není-li dán důvod k jinému procesnímu postupu. Krajský soud podle stěžovatelova mínění zavázal správní orgány k nezákonnému postupu.

IV.

[14] Žalobkyně svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

V.

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné.

[16] Vzhledem k tomu, že ve věci rozhodoval u krajského soudu specializovaný samosoudce, Nejvyšší správní soud se v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti

pokračování

a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele* vyložil.

[17] Kasační soud pro úplnost dodává, že se přijatelností kasační stížnosti zabývá i v situacích, kdy je stěžovatelem žalovaný správní orgán (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2016, č. j. 2 Azs 56/2016-85, či ze dne 29. 11. 2016, č. j. 7 Azs 231/2016-55). Konkrétně v rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, publ. pod č. 1143/2007 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud uvedl, že kasační stížnost podanou žalovaným správním orgánem lze považovat za přijatelnou, „*pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu. Přijatelnost by byla konstatována bez ohledu na to, že by takovým pochybením krajský soud zásadně nemohl zasáhnout do hmotně-právního postavení stěžovatele.*“

[18] Právě zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného a procesního práva stěžovatel v kasační stížnosti namítá. Jelikož Nejvyšší správní soud shledal, že v projednávané věci nelze *prima facie* vyloučit, že se krajský soud takového pochybení skutečně dopustil, přijal kasační stížnost k meritornímu přezkumu; kasační stížnost je tedy přijatelná.

[19] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[20] Kasační stížnost je důvodná.

[21] Nejvyšší správní soud nejprve rekapituluje pro věc podstatné skutkové a právní okolnosti projednávaného případu. Žalobkyně, státní občanka Běloruska, podala dne 22. 2. 2024 u správního orgánu prvního stupně na příslušném formuláři žádost o povolení k dlouhodobému pobytu, v níž specifikovala, že žádá o pobyt za účelem společného soužití rodiny na území dle § 42a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců (tedy jako *cizinec, který je osamělým cizincem starším 65 let nebo bez ohledu na věk cizincem, který se o sebe nedokáže ze zdravotních důvodů sám postarat, jde-li o sloučení rodiny s rodičem nebo dítětem s povoleným pobytem na území nebo jde-li o sloučení rodiny s rodičem nebo dítětem, které je azylantem – poznámka soudu*). Spolu s formulářem žádosti žalobkyně mimo jiné doložila podání sepsané jejím právním zástupcem a označené jako „*Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny dle ust. § 42a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky ve spojení s žádostí o upuštění od osobního podání dle ust. 169d odst. 3 téhož zákona*“. V něm uvedla, že její dcera J. Š. je státní občankou České republiky a že s ní žalobkyně pobývá na území České republiky ve společné domácnosti z důvodu svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Žalobkyně tímto podáním rovněž požádala o upuštění od osobního podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, neboť má za to, že se v jejím případě jedná o „*odůvodněný případ*“.

[22] Správní orgán prvního stupně řízení o uvedené žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území podle § 42a odst. 1 písm. d) zákona

o pobytu cizinců usnesením podle § 169r odst. 4 zákona o pobytu cizinců ve spojení s § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu zastavil. Dospěl k závěru, že žalobkyně podala zjevně právně nepřipustnou žádost, neboť podle výše uvedeného ustanovení ji není oprávněn podat cizinec, jehož dítě nebo rodič je občanem České republiky, jako je tomu v případě žalobkyně. Tomu přisvědčil i žalovaný v napadeném rozhodnutí.

[23] Krajský soud na rozdíl od správních orgánů v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že podaná žádost podle svého skutečného obsahu (§ 37 odst. 1 správního řádu) nebyla žádostí o dlouhodobý pobyt podle § 42a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, nýbrž žádostí o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU ve smyslu § 87b odst. 3 téhož zákona a jako k takové k ní měly správní orgány přistoupit a posoudit ji, případně ji postoupit k vyřízení správnímu orgánu k tomu příslušnému.

[24] Zbývá dodat, že v žalobě žalobkyně mimo jiné uvedla, že dne 16. 3. 2022 podala žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podle § 87b zákona o pobytu cizinců, doposud (k datu podání žaloby) však o ní nebylo pravomocně rozhodnuto. Vzhledem ke stavu a délce uvedeného řízení se tudíž rozhodla podat i žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území podle § 42a zákona o pobytu cizinců společně s žádostí o upuštění od osobního podání.

[25] Stěžovatel předně namítá, že krajský soud vybočil z mezí žalobkyní uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud se proto nejdříve zabýval otázkou, zda žalobkyně uplatnila žalobní bod, který odpovídá důvodu, pro který krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatele a správního orgánu prvního stupně, popř. zda bylo povinností krajského soudu se daným aspektem případu zabývat z úřední povinnosti.

[26] Nejvyšší správní soud v souvislosti s tím nejprve připomíná, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s. je ovládáno dispoziční zásadou (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003-40, publ. pod č. 2/2004 Sb. NSS). Tato zásada se projevuje mimo jiné tím, že soud je povinen (a současně oprávněn) přezkoumat napadené rozhodnutí zásadně jen v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž žalobce vymezuje „program“ projednání věci soudem (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, publ. pod č. 3668/2018 Sb. NSS, a ze dne 18. 2. 2020, č. j. 10 As 156/2018-110, publ. pod č. 4007/2020 Sb. NSS).

[27] V souvislosti s požadavky na formulaci žalobního bodu rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, publ. pod č. 488/2005 Sb. NSS, uvedl, že z žalobního bodu musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Toto ustanovení žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení doprovázená (v témže smyslu) konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné.

pokračování

[28] V nyní projednávaném případě přitom žalobkyně v podané žalobě vymezila ve vztahu k napadenému rozhodnutí tři žalobní body. V prvním žalobním bodě namítala porušení § 169r odst. 4 zákona o pobytu cizinců a § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu. Nesouhlasila totiž se závěrem správních orgánů, že její žádost o povolení k dlouhodobému pobytu podle § 42a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je zjevně právně nepřipustná proto, že ji není oprávněn podat cizinec, jehož rodič nebo dítě (na nějž se chce slučovat) je občanem České republiky. V druhém žalobním bodu brojila proti porušení základních zásad činnosti správních orgánů, konkrétně § 2 odst. 3 správního řádu. Tuto námitku žalobkyně zdůvodňovala lidským aspektem jejího případu, tedy tím, že jí je znemožněno získat jakékoliv jiné pobytové oprávnění, neboť o dříve již podané žádosti o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU dosud nebylo rozhodnuto. Přitom doplnila, že si je vědoma znění § 42a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, ale je přesvědčena, že v jejím případě je třeba dané ustanovení vykládat nikoliv restriktivně. A konečně ve třetím žalobním bodu namítala, že vydaná rozhodnutí správních orgánů obou stupňů nepřiměřeně zasáhla do jejího soukromého a rodinného života.

[29] Z uvedené rekapitulace tedy vyplývá, že žaloba neobsahuje žádnou argumentaci, která by byla byť jen náznakem založena na tom, že správní orgány nesprávně vyložily obsah žádosti žalobkyně podané dne 22. 2. 2024 a nesprávně ji posuzovaly jako žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území podle § 42a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců přesto, že jí zamýšlela požádat o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podle § 87b téhož zákona. Právě naopak je z žaloby zcela zřejmé, že žalobkyně skutečně hodlala podat právě žádost o povolení k dlouhodobému pobytu podle § 42a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, a to i navzdory tomu, že si byla vědoma toho, že k podání takové žádosti není aktivně legitimována. Spoléhala však na to, že okolnosti jejího případu přimějí správní orgány pohlížet na její žádost méně restriktivně (viz druhý žalobní bod, resp. str. 5 žaloby) a shovívavě. Je ostatně zcela mimo logiku věci, aby žalobkyně v žalobě zdůvodňovala, proč podala žádost o dlouhodobý pobyt, a současně v téže žalobě brojila proti tomu, že správní orgány posuzovaly její žádost právě jako žádost o dlouhodobý pobyt.

[30] Na základě právě uvedeného nelze než dojít k závěru, že žalobkyně ve své žalobě nijak nebrojila proti tomu, že správní orgány vyhodnotily její žádost tak, jak sama zamýšlela, tedy jako žádost o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny na území ve smyslu § 42a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, a tudíž v tomto směru neformulovala žádný žalobní bod.

[31] Z napadeného rozsudku přitom nelze zjistit, proč se krajský soud rozhodl tuto otázku, která mezi stranami nebyla nijak sporná, spornou učinit, a proč napadené rozhodnutí (a spolu s ním i usnesení správního orgánu prvního stupně) přezkoumával z hlediska, které nebylo v žalobě vůbec nastoleno, a vykročil tím mimo rámec zformulovaných žalobních bodů. Nejvyšší správní soud doplňuje, že krajský soud nebyl oprávněn přihlídnout k otázce rozdílného výkladu obsahu žádosti ani z úřední povinnosti. Nejedná se o totiž o vadu řízení, která by krajskému soudu bránila přezkoumat napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, a ze dne

18. 2. 2020, č. j. 10 As 156/2018-110), ani o žádnou další výjimku z dispoziční zásady, kterou již Nejvyšší správní soud ve své dosavadní judikatuře dovodil.

[32] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se stěžovatelem také v tom, že ani v případě, byl-li by uplatněn v žalobě odpovídající žalobní bod, nebylo by možné žádost žalobkyně ze dne 22. 2. 2024 vyložit tak, jak činí krajský soud v napadeném rozsudku. Ze žádosti, z doprovodného průvodního dopisu žalobkyně, ani z žádného dalšího jejího podání totiž ani v nejmenším nevyplyvá, že by zamýšlela podat žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podle § 87b zákona o pobytu cizinců, jak zcela nepodloženě uvádí krajský soud v napadeném rozsudku.

[33] Tedy krajský soud svůj výše uvedený závěr založil pouze na vlastní úvaze nemající oporu v žalobních bodech a vyplývající ze skutečnosti, že dcera žalobkyně je státní občankou České republiky, tudíž žalobkyně je podle zákona o pobytu cizinců aktivně legitimována nanejvýš právě k podání žádosti o udělení povolení k uvedenému přechodnému pobytu. Možnost takového posouzení bez podkladu v žalobních bodech však krajský soud s ohledem na shora zmiňovanou dispoziční zásadu v nynější věci bez dalšího neměl. Sama žalobkyně svou vůli podat žádost o udělení dlouhodobého pobytu navzdory zjevné absenci své aktivní legitimace opakovaně potvrzovala ve všech svých podáních směřovaných nejen vůči správním orgánům, ale i vůči krajskému soudu (viz zejména druhý odstavec shora na straně 5 žaloby). Ten toho přesto nedbal a žádost z vlastní iniciativy vyložil nejenom v rozporu s jejím skutečným obsahem, ale i v rozporu s vůlí žalobkyně coby žadatelky o uvedené pobytové oprávnění.

[34] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí nad rámec uplatněných žalobních bodů a zrušil jej z důvodu, k němuž nebyl povinen (ale ani oprávněn) přihlédnout z úřední povinnosti. Postupoval tedy v rozporu s § 75 odst. 2 s. ř. s. Tím zatížil řízení vadou, která mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2008, č. j. 7 Afs 216/2006-63, či ze dne 20. 12. 2012, č. j. 1 Afs 67/2012-48). Důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je tedy naplněn.

[35] Jelikož krajský soud překročil rámec žaloby vymezený žalobními body, nemohl se Nejvyšší správní soud zabývat zbylými námitkami uplatněnými v kasační stížnosti. Bylo by to předčasné za situace, kdy tyto kasační námitky směřují proti závěrům krajského soudu, které přijal na základě právního posouzení těch otázek, které nebyly předmětem žaloby, a naopak se vůbec nevyjádřil k těm žalobním bodům, které předurčovaly rámec soudního přezkumu.

VI.

[36] Nejvyšší správní soud tudíž shledal kasační stížnosti důvodnou, a proto napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení podle § 110 odst. 1 části věty první před středníkem s. ř. s. V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[37] Krajský soud tedy napadené rozhodnutí opětovně přezkoumá, tentokrát však výlučně v mezích řádně a včas uplatněných žalobních bodů.

pokračování

[38] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2025

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu